

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

п-861832

П'ЯТНИЦЯ,

25

БЕРЕЗНЯ

№ 9 (636)

1960 року

Ціна 20 коп.

ДО ФРАНЦІЇ З ВІЗИТОМ МИРУ І ДРУЖБИ ПРИ-
БУВ ПЕРШИЙ СЕКРЕТАР ЦК КПРС І ГОЛОВА РА-
ДИ МІНІСТРІВ СОЮЗУ РСР МИКИТА СЕРГІЙОВИЧ
ХРУЩОВ.

ВСІ РАДЯНСЬКІ ЛЮДИ ГАРЯЧЕ БАЖАЮТЬ СВОЄМУ
ДОРОГОМУ ПОСЛАНЦЕВІ ВЕЛИКИХ УСПІХІВ У ЙОГО
БЛАГОРОДНІЙ МІСІЇ.

ХВИЛЮЮЧА ЗУСТРІЧ

Традиційний великий актовий зал Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова був переповнений студентами, викладачами, співробітниками. Вони прийшли на зустріч зі старими більшовиками, які знали В. І. Леніна.

Першим виступив зі спогадами про свою незабутню зустріч з В. І. Леніним учасник революційного руху з 1906 року, командир прославленого Придніпровського полку, який пройшов в період громадянської війни з боєми всю нашу країну, Андріан Артамонович Гончаров.

Після розгрому Юденіча полк направлявся на Україну для боротьби з денікінськими полчищами. Два дні ешелони полку знаходились на Брянському вокзалі в Москві. Підрозділи полку були висажені, невистачало боєприпасів, спорядження.

Червоноармійці вирушили в місто, а ми з комісаром, — розповідає Андріан Артамонович, — пішли до Кремля. Роздивляємося пар-пушку і інші визначні пам'ятники, а в душі одне непереможне бажання: побувати у Леніна. Адже стільки думали про це на фронті.

Раптом комісар зупинив мене і, не пояснюючи куди, тихо запитав:

На фото А. А. Гончаров.

— Пішли? Спробуємо?

— Давай! — відповів я, не питаючи його більше ні про що. Ми зрозуміли один одного без зайвих слів. Досить швидко знайшли кімнату секретаря Раднаркому тов. Фотієвої, відрекомендувались їй і сказали, що в Москві проїздом, маємо невідкладні питання до Ілліча.

Тов. Фотієва погрозила нам пальцем. Вона, очевидно, добре зрозуміла наше бажання. З такими проханнями їй ловодилося зустрічатись нерідко. Вона подивилась в якийсь зошит, щось прошепотіла, а потім сказала:

— Зараз доповім Володимиру Іллічу про вас.

Ми з комісаром були не з труслівого десятку. На фронт за два роки громадянської війни багато бачили, не раз дивились смерті в очі. А в приймальній Леніна, коли вайгачіше наше бажання побачили Володимира Ілліча могло ось-

тися здійснитися, ми так розхвилювались, що не могли зібратися з думками. Адже нами володіло не одне почуття цікавості побачити велику і любому людину. У нас, фронтовиків, накопилось чимало хвилюючих питань, які ми не раз в думках ставили Леніну і Раднаркому: з приводу керівництва і постачання армії, зрадницьких наказів Троцького, розпоряджень деяких військових відомств.

Але в цей момент ми так розгубилися, що ніяк не могли придумати, з чого ж будемо починати бесіду, що скажемо Іллічу?

З кабінету Володимира Ілліча вийшла тов. Фотієва і говорить:

— Вам доведеться хвилини 10—15 почекати.

Рівно через 10 хвилин відкрились двері, і нас запросили до кабінету Леніна. Тов. Фотієва тут же вийшла, залишивши нас з Іллічем.

В. І. Ленін, побачивши нас, покинув щось писати, встав з-за столу, пішов нам назустріч і, подаючи руку, сказав, привітно посміхаючись:

— Здрастуйте, товариші бойові командири.

Відповівши вже на перші його запитання, ми були вражені тим, як добре Ленін знов не тільки про те, що нас хвилювало, а й як детально був він ознайомлений із справами нашого полку, навіть знатав, що ми вже другу добу стоїмо на коліях Московської залізниці біля Брянського вокзалу.

Леніна цікавив настірій червоноармійців, особливо вихідців з середнього селянства, цікавило, як поставлена політична робота у взводах та ротах і т. п. Володимир Ілліч сказав нам: «Товариші командири-українці. Ви йдете на Україну, але не як завойовники, а як визволителі українського народу, щоб допомогти йому в боротьбі з Денікіним, йдете визволяті своїх батьків, братів. Це благородне, історичне завдання. Через два дні ви будете на Україні. В добрий час, товариші командири. Передайте від імені уряду і нашої партії гарячий привіт безстрашним героям червоноармійцям і командирам. Ми не сумніваємося, що вони з честью виконують поставлене завдання».

Володимир Ілліч потиснув нам міцно руки, а ми, хващаючи пристуки, сказали на прошання:

— Єсть, товаришу Ленін, ваш на-
каз буде виконано!

Вийшовши з кабінету Леніна у двір Кремля, ми подивилися один на одного щасливими очима і довго не могли нічого сказати.

— Пішли? — запропонував командир.

— Швидше, — відповів я, і ми попрямували до Спаських воріт, скочили в трамвай і поспішили на вокзал.

Коли ми розповіли в полку про

відвідання Кремля і передали ленінський наказ, то не було кінця радощам. Окрім великих Леніним, бійці і командири полку з криками: «Ура!», «Хай живе Радянська Україна!» — рушили на фронт.

Завдання, поставлене Леніним, було виконане з честю.

На фото: В. А. Жигмонт.

З великою увагою було вислухано виступ старого більшовика Володимира Антоновича Жигмунта, члена Колегії НКШС першого складу, який виконував ряд Ленінських завдань.

— В. І. Ленін умів уважно слухати, цікавився пайдрібнішими деталями життя робітників, — сказав він. — Мені хочеться відзначити, що Ілліч був виключно акуратною людиною і вчив всіх нас бездоганною точності в роботі. В його присутності на засіданнях Раднаркому численні поточні справи розв'язувались швидко і чітко. Він, дивовижно просто, по-діловому вів засідання, і, не дивлячись на велике навантаження, завжди був життєрадісним, повним сил і енергії.

Обітерпівшись на стіл, трохи прижмутившись, він з винятковою увагою слухав доповідачів, подивляючись на кишеневий годинник, який незмінно лежав перед ним трохи зліва. Коли кінчався регламент, він піднімав вгору ліву руку з годинником. Це означало, що час вийшов і пора кінчати доповідь.

Ширій і сердечний, Ленін разом з тим був суворим і вимогливим щодо виконання дорученої справи. Він терпіти не міг тяганини, бюрократизму. Доповідачі на засіданні РНК повинні були висувати повністю обдумані, сумлінно перевірені проекти декретів і постанов. Для доповіді давалося 10—15 хвилин. За цей досить короткий час Ленін вимагав викласти суть питання, суть справи.

Проблеми транспорту постійно були в полі зору Леніна. Досить сказати, що у мене, як члена Колегії НКШС, було установлено пряний провід до Леніна. Він дзвонив і вдень і вночі, часто о 5—6 годині ранку. Особливо в період наступу німецьких військ.

Послухаєш, бувало, Леніна, даси відповідь на всі запитання, а потім подумаєш: «Коли ж він відпочине?»

Мені довелося готовувати спеціальні поїзд, який віз радянську делегацію до Бреста для підписання мирного договору з Німеччиною. Коли я доповів Леніну по телефону, що поїзд благополучно прибув до місця призначення, він відповів: «Нарешті! Швидше б вони поверталися з миром».

Будучи начальником гійськових перевозок на Східному фронті, я якось розпорядився вивантажити з вагонів, що стояли на станції в Самарі, мідь, вкрай потрібну для ремонту паровозів. Уповноважений РНК розгнівався і розпорядився судити мене військовим трибуналом, незважаючи на те, що робітники, завдяки цій міді, випустили з ремонту порожняк і паровози. Командуючий фронтом С. С. Каменев сповістив про це Леніну.

В. І. Ленін відповів такою телеграфною депешою:

Начальнику військового зв'язку Східного фронту Жигмунту

Копія Головреввійськрада фронту Каменеву

Уповноваженому Раднаркому
Прошу надалі так діяти

Ленін.

Ленінська похвала була найкращою нагородою для мене.

Важко передати словами, яку радість відчував кожен з нас, зустрічаючись з В. І. Леніним, спостерігаючи його на нарадах і з'їздах при розв'язанні найрізноманітніших питань. Разів десять довелося мені бути на доповідях в кабінеті Ілліча. Я не пам'ятаю випадку, щоб хоча на хвилину було прострочено час прийому. Від Леніна ми одержували завжди повну відповідь на будь-яке питання, дружною пораду, необхідну допомогу. Ленін терпіти не міг, коли хтось буде виділяти його з кола ото-

чуючих і приділяв юному особливу увагу. Але як вмів він сам турбуватися про людей, як по-батьківському він ставився до всіх, великих і малих працівників!

Свідомість, що Ленін пам'ятає, знає рядових працівників, вливала нові сили, подгоювала енергію в боротьбі з ворогами Радянської влади.

Хвилюючою і цікавою була доповідь сина старого більшовика Валерія Йосиповича Правдіна, який жив у 12-річному віці в Кремлі і

На фото: В. І. Правдін.

мав шасливу можливість часто бачити Ілліча.

**

Від імені всіх присутніх старим більшовикам гаряче подякували студентка Ліля Воронова:

— З кожним днем і з кожним роком образ Леніна стає все більшим і дорожчим для нас, а його ідеї все більше і яскравіше втілюються в життя. Ми дякуємо Вам від усієї душі за те, що Ви так тепло донесли до нас дорогий образ Ілліча. Пам'ять про цей вечір надовго збережеться в наших серцях.

Від організаційного комітету по проведенню міжвузівської наукової конференції, присвяченій 65-річчю з дня народження та 50-річчю літературної діяльності

М. Т. Рильського

26 березня 1960 року, о 18 годині, у великому актовому залі університету відбудеться пленарне засідання з таким порядком денним:

1. Вступне слово ректора Одеського державного університету імені Г. І. Мечникова О. І. Юрженка.
2. Естетичні погляди М. Т. Рильського.
Доцент І. М. Дузь (Одеса).
3. Риси індивідуального стилю М. Т. Рильського.
Доцент С. А. Крижанівський (Київ).
4. Поет на сторожі культури.
Доцент А. В. Недзвідський (Одеса).
5. Виступ поета-академіка Максима Тадейовича Рильського.

КОНЦЕРТ.

„ВІН—ТРУД, ВІН—ГНІВ, ВІН—СПІВ ЛЮБОВІ, ВІН ТАМ, ДЕ ЛЮДИ Й БОРОТЬБА”

ЗАКОХАНИЙ В ЖИТТЯ

«Ми непохитно вірні вченю Маркса, Енгельса, Леніна, вірні нашому комуністичному прапорові, тому що це вчення — правда, тому що цей прапор — зброя щасливого людського життя», — чистосердечно говорить один з найулюбленіших українських радянських поетів Максим Тадейович Рильський. І це не голі декларації. Всією своєю творчою діяльністю, беззавітним служінням Комуністичній партії та радянському народові поет довів вірність бессмертному вчення марксизму-ленінізму. Про це досить переконливо говорить останні поетичні праці М. Рильського — збірки «Троянди й виноград» та «Далекі небосхили», що висунуті на здобуття Ленінської премії, як кращі твори 1959 року.

Писати М. Рильський почав рано. Перша його поетична збірка «На білих островах» вийшла в 1910 р., тобто 50 років тому.

Весь час М. Рильський відчуває себе робітником, рядовим бійцем великої армії будівників соціалізму. В його твори входять образи червоного прапора і огняної п'ятикутньої зорі, всенародного проводиря і «брудного, замурзаного, веселого тракториста». Поет чує і передає дзвін гострої сокири і гуркіт ткацьких верстатів, він бачить усіх Волховстрою і Дніпрельстану.

В довоєнних книгах — «Київ», «Літо», «Україна», «Збір винограду» — М. Рильський стає голосом радянського народу. Всі твори поета є образним відтворенням соціалістичної дійсності з висоти суспільного, громадського ідеалу. Про що б не писав поет, він завжди почиває свою звітність перед народом, відданість йому та вірність. Кращі твори М. Рильського тридцятих років — «Ленін», «Моя Батьківщина», «Голова сільради», «Моїй Україні», «Народам світу» — звучать патріотично і глибоко лірично.

В перші дні священної боротьби радянського народу з німецько-фашистською навалою український поет М. Рильський ще раз голосно заявив на весь світ:

Я — син Країни Рад.

Важко знайти інші слова, щоб так просто і пристрасно сказати про синівну любов до Радянської держави, до її способу життя, щоб так образно висловити своє кредо поета і громадянин, який «і мечем, і словом разить і тне катів з

розмаху», який всього себе віддав рідній Вітчизні.

Творчість М. Рильського періоду війни сповнена земними і разом з тим героїчними образами і мотивами.

Художня практика М. Рильського післявоєнного періоду є ще одним і найбільшим доказом вірності поета своєму естетичному ідеалові — марксистсько-ленінській естетиці. В поетичних збірках «Мости», «Сад над морем», в публіцистичних статтях ми бачимо струнку систему естетичних поглядів поета. Він твердо і рішуче сказав про свою готовність віддати весь свій галант радянському народові:

Тобі, Радянська Україно,
Кладу до ніг свої слова,
Тобі, як це годиться сину,
Столице всесвіту — Москва!

М. Рильський прагне тепер «умістецтві досягти нечуваної пропотності», вложити в нього весь жар свого серця, полум'я душі. Цей жар серця і полум'я душі, глибоку людяність, ніжість і теплоту, синівну любов до рідного краю та його трудівників відтворив поет у високо мистецьких книгах: «Троянди й виноград», «Далекі небосхили» та «Голосіївська осінь».

Палка пристрасть поета-патріота звучить в поетичній збірці «Далекі небосхили». М. Рильський співає славу рідній Комуністичній партії, славить героїчний подвиг народу, пише про монолітну єдність радянських народів-братів, малое портреи видатних синів народу Олександра Довженка і Якуба Коласа, Янки Купала і Христо Ботева. Та поетичний зір митця сягає далі. Він переноситься у Францію та вдалеку Бразилію. Його хвилює революційне минуле французького пролетаріату, бессмертний вогонь барикад, патріотичний подвиг комунарів. Поет захоплюється Францією трудових людей. «Кохана моя! Цілу твою натруджену в чесній праці і в битвах за свободу Гуку!» — пише М. Рильський, звертаючись до Франції.

Максиму Рильському минає 65 років з дня народження. А він посправжньому молодий, закоханий в життя, сповнений творчого вогню і горіння. Поет є депутатом Верховної Ради СРСР і УРСР, видатним вченім-академіком, невтомним борцем за мир, другом і порадником літературної молоді.

Доцент І. Дузь.

Когда копают картофель...

(из книги «РОЗЫ И ВИНОГРАД»)

Когда копают картофель,
стелется дым над землею,
Листья кружат золотые
так, словно бабочек рой.

Пахнет грибами, медом,
влажностью пахнет земною,
Той, что бывает обычно
только осенней порой.

Когда копают картофель,
крики ключей журавлинных
Кликут в далекие страны
милым, родным языком;

В душу людей вдруг ветер
грусти повеет счастливой,
Старости тихой дыханье
сердца коснется крылом.

Когда копают картофель,
песни заводят девчата,
Озимь зеленые иглы
выткала в серых полях.

Встретить готова гостей
в вербах над речкою хата,
Дети приходят в школу
с тетрадками в узелках.

Когда копают картофель,
стынет вода в криницах,
В поле уже не выводят
песен своих трактора.

Хлопцам пора и девчатаам
есориться и мириться,
К новым веселым свадьбам
скрипки готовить пора.

Перевод Л. ЕДИДОВИЧА.

Максиму РИЛЬСЬКОМУ

Буревіник рветься

в піднебесся...

Чуєте, Вкраїни вірний сину,—
Шле привіт прославлена Одеса
Співакові Рильському Максиму.
Тут не раз у бурю і негоду

Слухали, як стогне моря велич,
І вславляли гаряче свободу
Леся, Пушкін, Гоголь

і Міцкевич.

Знали їх, стурбованіх і мрійних,
І кланялися моряки погорді,—
Так ведеться здавна на Вкраїні,
Що співці шанують у народі.

Підіймавсья налитий сонцем

колос —

в темноті ж було його коріння.

І вітає Вас на повний голос
Ними ще не знане покоління.

Ваше серце не зчерствили роки:
Чує горе, і любов, і правду.

Із землі вбираєте Ви соки,
Як живці троянд і винограду.

Мова правди —

не граніту плити —
Її завжди душа відкрита буде.

Так, як Ви, її-богу, варто жити,

Щоб нахненний плід прийняли

люди.

Анатолій ЛОГВИНЕНКО.

Хіба ж то осінь?

Вже стріляють проліски із снігу,
синь небес розлили навколо;

і річок стрімливі перебіги

виплеснули білі береги.

А весна тріпоче в водограй,

наче вранці крильми голубі;

«Осінь Голосіївську» читає

той юнак, що вперше полюбив.

Що за «осінь» — б'є ключем

любові

весняний же, сонячний наряд...

I, тепло знайшовши в Вашім

слові,

юнь вбирає світла зорепад...

А навколо: день ясний, погідний.

(І хіба ж то осінь хрупостить?!)

У родині нашій

всім Ви — рідний.

В нашім серці —

й Ваша є

блакит!

Григорій ЯРМУЛЬСЬКИЙ.

**

Коли схвильована душа
І думка слів шукає влучних,
Ти прочитай рядки вірша,
Красі трояндовій співзвучних,
До болю схожих із життям
В усмішці радісній й печалі..
І серце, едячне тим словам,
Дзвінить, мов точене

з кришталю.

Лариса БІЛИК,
аспірантка фізмату.

Читаючи Рильського

МОІ товариші, звертаючись до поезії М. Т. Рильського, насамперед говорять про її чисту і яскраву мову. Це безперечно, але вірши поета (і тут я впевнений, що знайду однажды в серед людей, які недостатньо відчувають чи на віть не знають української мови) приваблюють читача і багатьма іншими своїми рисами. Поет великої культури, М. Т. Рильський дбає не лише про красу свого вірша, але й про красу думки, оповитої в риму. Не приховуючи своєї любові до Леконта де Лілля і Готье, він у своєму ставленні, наприклад, до Франції йде за Гейне і Маяковським. Люблячи свою країну, поет всюди знаходить друзів — друзів своїх, друзів радянського народу. Впевнений у світому майбутньому своїх співвітчизників, автор «Далеких небосхилів» співчуває трудівникові-мулатові і бажає щастя рибакам Рони.

Подібно до Лермонтова, М. Т. Рильський порівнює поезію з «золотою шаблею», йдучи в розумінні громадянської ролі літератури за майстрами-klassikами. У двох його маленьких за розмірами книжках відкриваються читачеві широкі поетичні горизонти.

М. СОКОЛЯНСЬКИЙ,
студент V курсу
філологічного факультету.

чинити людям добро. Пейзажі М. Т. Рильського якісь глибокогуманні, людяні і одухотворені. Тому-то я так люблю пейзажі в творах Максима Тадейовича Рильського і з великою насолодою працую над їх вивченням.

В. ЯВОРОВСЬКИЙ,
студент II курсу
філологічного факультету.

М. РИЛЬСЬКИЙ поєт великої культури, який бездоганно володіє словом. Чудові описи природи в творах М. Рильського заслуговують вміщення в хрестоматію.

Ми любимо М. Рильського як великого оптиміста, справжнього співця весни, який пише:

Хай поб'є тих осорома,
Хто весну зимию проклєне!

С. Т. БЕЛОЗОРІВ,
доцент географічного
факультету.

Умітий теплою зливою, зачісаній степовими тепловіями, зацілонаний золотим сонцем, шуміє плодоносний сад.

Розкішні дерева далікіх і близьких країв привичайлісь до української чорноземлі, не втративши жодної галузки, і шептіть їхнього листу, такий одмінний і самобутній, вплітається в ніжну мову наших яблунь і вишень.

Пишними барвами милують око пахучі троянди. Рясніють гранітні соковитого винограду.

Бджолиний гомін не вгаває над квітами нашими і принесеними на придніпровську землю із вселюдського лугу.

І по-домашньому пахне кропом. Сивий садівник з вірним сектором ретельно оглядає своє господарство, щоб ненаситна гусінь або підстуна мільдь не попсува</

Вчителі діляться досвідом

«Велич мистецтва викладання літератури» — на цю тему було про-веденено одне з останніх засідань гуртка методики викладання літератури. Засідання було незвичайне. Замість читання доповідей, студентки III курсу Дем'яненко, Жекова і Гайдайчук зробили реферативний огляд цих статей в «Учительській газеті», де обговорюється питання: яким повинен бути вчитель.

Незвичайним було й те, що до нас на засідання гуртка приїшли кращі вчителі одеських шкіл: за-слуга вчителька школи УРСР К. І. Грицань, завуч школи № 121 Д. Ю. Гайденко, викладач школи № 47 М. Л. Корсовська, керівник міського методобудування вчителів-мовників, викладач школи № 58 О. В. Савицька.

А. ГРИЦІК.

НАШ ОРДЕНОНОСЕЦЬ

Надія Левівна Оленович знає і любить свою спеціальність. Для студентів старших курсів вона читає добре підготовлені лекції з методики викладання хімії. Доцент Оленович опублікувала понад 16

друкованих робіт, які одержали схвалну оцінку вчених. Ініціаторка, вимоглива до себе, вона з почуттям партійної відповідальності ставиться до виконання службових та громадських доручень.

Ів. ІВАНОВИЧ.

НЕЗАКІНЧЕНА ПОВІСТЬ

(Сценарій)

Лінкий письмовий стіл з приставним столиком, як в залі засідань. Діван. Господаря немає. Відвідувачка проходить в коридор, звертається до групи:

— Коли буде Михайло Петрович?

— Цього ніхто не знає, — похмуро відповідає якийсь чоловік.

Дівчина йде по коридору, настірі її менш оптимістичний, ніж в непередніх кадрах. І знову на екрані непорушна група, застигле мовчання. Згодом до групи наближається швидкою ходою людина з смущеним виглядом. Група оживіє:

— Павло Володимировичу, підпишіть ось це.

— До нас треба прислати водопровідника, вода не тече.

— У нас дах протікає.

Павло Володимирович швидко пробирається до дверей і зникає в кабінеті. Група слідує за ним. З скорботним виглядом Павло Володимирович підписує ряд папірців. Частину відвідувачів радісно збуджена залишає кабінет. Іншим Павло Володимирович говорить:

— Михайло Петровичу, можна? — і відкриває двері.

Окремий службовий кабінет. Ве-

новича...

— Це питання може вирішити лише Михайло Петрович...

— Коли будуть?

— Невідомо.

Відвідувачі виходять в коридор. Павло Володимирович дістає з шухляди купу папірців, починає розбирати їх. Вираз скорботи досягає найвищого ступеня. Різко дзвонить телефон.

Павло Володимирович (в трубку):

— Ні, немає, на об'єктах. Коли буде? Не знаю. — Робить спробу повернутись до паперів, але знову дзвонить телефон.

— Ні, немає. На об'єктах. Не знаю.

Кладе трубку, з мольбою дивиться на апарат і, охопивши голову руками, починає читати якийсь папір. Не встигає прочитати й кілька рядків, як лунають, випереджаючи один одного, дзвонники твох апаратів. Павло Володимирович приречено бере обидві трубки.

В першу: «Ні, немає».

В другу: «Ні, ні «немає» — це не Вам. Вам є, занарядили».

В першу: «Та ні, немає ж».

ПРОДОВЖУЄМО РОЗМОВУ ПРО ПЕДАГОГІЧНУ МАЙСТЕРНІСТЬ

СЛУХАННЯ ЛЕКЦІЙ — АКТИВНИЙ ПРОЦЕС

Радянська наука, не дивлячись на поглиблений спеціалізацію, характеризується синтезом найрізноманітніших галузей знань. І якщо у наукового працівника, який залишився лише у свою сферу, не має інтересу до суміжних галузей, це неминуче буде шкодити і його власній спеціальності. Не можна зараз успішно читати жодного спеціального курсу, не вміючи піднятися над своєю спеціальністю, не бачачи її місця в системі наук, не використовуючи даних суміжних наукових галузей.

Лекційний курс на хімічному факультеті не може бути повноцінним, якщо лектор сам, як вченій,

не бере участі у створенні наукових основ дисципліни, яку читає, якщо він у своїй практичній діяльності не з'язаний з розвитком даної галузі хімічної науки і її застосуванням в соціалістичному господарстві.

В процесі викладу лектор весь час повинен слідкувати за аудиторією. Коли він бачить, що увага слухачів ослабла, він повинен подумати, як зосередити її. Найпершою умовою інтересу аудиторії до лекцій є наявність глибокого інтересу і любові до свого предмету у самого викладача.

Лектор, який володіє педагогічною майстерністю, повинен вміти слухати самого себе, для того, щоб не допустити помилок або вчасно вправити допущені помилки, обмовки. Погане враження спровалюється у моїх лекторів слова-паразити: «так сказати», «ну ось», «значить» та ін. Лектор повинен добра знати закони вимови слів у тій мові, якою він читає. Він повинен правильно ставити наголос. Тимчасом під впливом професіональної і діалектної мови лектори часто невірно вживають наголоси.

Робота лектора вищої школи над словниковим складом і фразеологією необхідна для очистки мови від усіякого роду вузько професіональних висловів і від слів, які вживаються лише в місцевих говорах. Корисно пам'ятати пораду М. Горького початку чим письменникам: «У нас в кожній губернії і навіть в багатьох повітах є свої говори, свої слова, але літератор повинен писати по-російському, а не по-в'язькому, не по-балахнинському».

Не можна пройти мимо і не вказати на прикір недоліки, які досить часто можна помітити у виступах викладачів університету: на вітчизняній раді. Деякі викладачі наші говорять: «средства, хоя зовсім, договора, процент і т. д.

Оволоніння лекційною майстер-

Право екранізації належить студії «ОДУ-ФІЛЬМ», у створення якої ще не втратив віри великий аматор кіно Ігор Одинцов.

В другу: «Є, є, занарядили».

Знесилений Павло Володимирович кладе трубки і трагічно відкидається на спинку стільця.

До кабінету знову входить дівчина з блакитними очима. Гостро запитує:

— Михайла Петровича немає, але ж оголошення про приймальні години повинно бути?

Павло Володимирович заспокійливо піднімає руку:

— Не треба хвилюватись. Все буде. Буде і Михайло Петрович, і години прийому. Зачекайте.

17 год. 30 хв. По коридору принічено крокують відвідувачі. Жодної надії на обличчі дівчини, очі в яких були блакитними, а тепер темні від гніву. Звучить скорботна музика втрачених надій. Затихає шелест паперів, замок машинки. В руках відвідувачів жалісно склігята папер: непідписані заявки і наряди, заяви, рапорти і клопотання, по яких не було прийнято рішення. З глибини коридору, з якою віддалу, ім вторить забутий незареєстрований папір.

ність вимагає наполегливої роботи. А. П. Чехов в «Нудній історії» устами старого професора говорив: «Щоб читати добре, тобто не нудно і з користю, треба, крім таланту, мати ще кмітливість і досвід, треба мати найяснішу уяву про свої сили, про тих, кому читаєш, і про те, що є предметом твоєї мови».

Істотним недоліком значної частини лекцій з хімічних дисциплін є слабка насиченість лекційного процесу. Суворо кажучи, лише з двох хімічних дисциплін — неорганічної та органічної хімії — лекції супроводжуються достатньо продуманими і належним чином оформленими демонстраціями лекційних дослідів. При читанні інших хімічних дисциплін лектори обмежуються переважно дошкою і крейдою. Ніякого лекційного експерименту немає в лекціях з фізичної хімії, де, до речі, в штаті кафедри є лекційні асистенти. Тимчасом колосальне значення лекційних експериментів в процесі викладання хімії є загальновизнаним ще з того часу, коли хімія оформилася як наукова дисципліна. Наш великий попередник (що розпочав свою педагогічну діяльність в Рішельєвському ліцеї в Одесі в 1855/56 навчальному році), основоположник сучасної хімії Д. І. Менделеєв писав: «Лекції з хімії потрібно супроводжувати численними дослідами, якщо в аудиторії студент повинен одержати не лише загальний, але й спеціальний хімічний напрямок...».

Останнім часом, особливо після історичних рішень травневого Пленуму ЦК КПРС (1958 р.) про пришвидшення розвитку хімічної промисловості, з'явилося багато наукових і науково-популярних фільмів з різних питань теоретичної і прикладної хімії, які можуть і повинні бути широко використані в нашій педагогічній роботі з студентами. Ми не маємо права знімати з себе відповідальності, оскільки ця важлива справа на хімічному факультеті знаходить все ще в зародковому стані.

Сучасна техніка дає практично необмежені можливості для демонстрації на лекціях найрізноманітніших і найскладніших процесів, що полегшує їх розуміння і сприяє більш грунтovому засвоєнню.

Висока якість змісту і викладу лекцій далеко не повністю вичерпує педагогічну майстерність лектора. Обов'язок кожного з нас — залучити слухачів до систематичної роботи над зібраним матеріалом, навчити студентів працювати самостійно. В першу чергу, необхідно домогтися, щоб слухання лекцій стало активним процесом. Студент повинен на самій лекції зрозуміти основний зміст матеріалу і записати смисл лекції своїми словами. Лекції потрібно будувати так, щоб вони вели до підручника, примушували користуватися ним, а не обмежуватися вивченням дисциплін за конспектами лекцій. З нашої точки зору, на лекціях, які читаються на старших курсах, повинні висвітлюватися лише основні питання програми, при збереженні логічного зв'язку між ними. Екзаменаційні вимоги визначаються програмою дисциплін в цілому, а не лише матеріалом, викладеним у лекціях.

Професор О. О. МОРОЗОВ.

ЗЕМЛЕ МОЯ—ДОЛЕ МОЯ

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА

Моїй землі

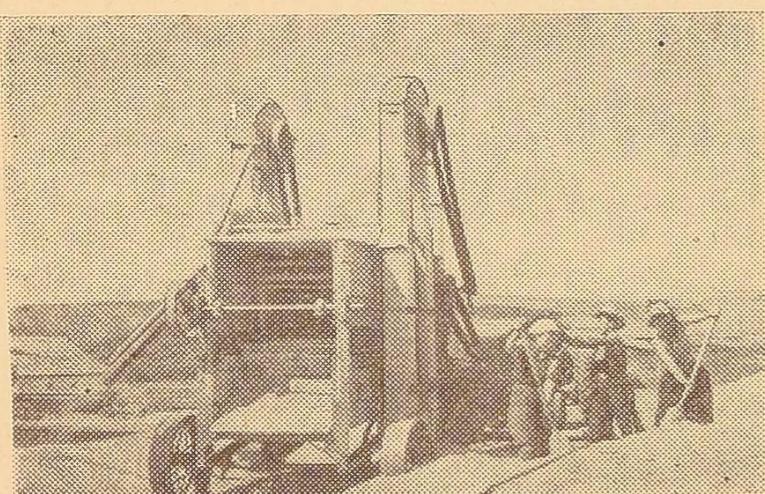
Яй родився, напевно, в грозу,
Бо, відколи себе пам'ятаю,
Синім зливам назустріч несусь
Все, що в серці бентежному маю.
І, селянським простим рушником
Розтираючи тіло червоне,
Я примушую серце бігом
Доганяти вітри-вітрогони.
І ловлю їх аж в буйних степах,
І гнудаю їх силу нестремну.
Я землю свою пропах,
Від землі виростаючи зrimо.
І про землю найкращі пісні.
І землі мої — слово і діло.
Ой ви, грози мої весняні,
Що в дитинстві дали мені силу.

ЕКЗОТИКА

Накивали п'ятами
Душами недужі.
Нас лишилось п'ятеро,
Молодих і дружних.
Ми будуєм житла
Тим, що прийдуть потім.
На чолі відкритім
Мерзнут краплі поту.
Бо — така епоха,
Бо — така робота.
Але ж нам, закоханим,
І в кіно охота.
Коли степ і хату
Вечір припорошить,
Нам би цілувати
Дівчину хорошу.

Дівчині

Ти ідеш по ниві, наче сонце,
Наче повне літо по землі.
В золотій мосянковій обновці
Колоски — як дітлахи малі.
І вони хвилюються, я знаю,—
У трибозі ждуть твоїх похвал,
І зустрічний вітер колихає
Колосків видзвонюючих вал,
Простий їх погладити рукою,
Похвалити — саме ж на порі!
І виводять в поле за тобою
Сто комбайнів хлопці-косарі.

«Перших днів напружені бої».

**
У комбайнера родилася дочка.
Цілій світ на ту радість чекав
І сонцем близнув на трави-роси,
На добре жито, рясні покоси.
А в комбайнера виростили крила,
А в комбайнера погляд —
іскристий.
— Люди, серце мое розкрилось,
Наче брунька зеленим листом.
Дочка — це ж добре, так добре,
люді!

ГОВОРІТЬ, КОЛОСКИ

Говоріть, колоски, говоріть,
Не цурайтесь людського слова.
Вашим зернам важким горіть
У поезії знову ї зннову.
Вашим зернам свідками бути,
Як судитимуть пустобріхів:
Хто приїхав грошей гребнуть,
Хто для слави сюди приїхав.
Хто гречаної каші не єсть,
Вимагає м'ясне подати,
Хто не може, щоб тільки шість,
А не десять годин поспати.
Вашим зернам людей судить
І вершити — ганьба чи слава.
Говоріть, колоски, говоріть:
Ваше право — велике право!

Валентин МОРОЗ

ЛЮДИ, ЧУЄТЕ?

— Люди, чуєте? — а хто це
Трави дзвонами колише?
Люди, чуєте? — до сонця
Хтось говорить ніжні вірші.
Він десь зовсім-зовсім

блізько:

то затихне, то сміється.
— Люди, може, то берізка? —
Кажуть, в ній ніжне серце.
Може, вдарилось відерце
В чисте дзеркало криниці?
— Люди, ні, — то в мене серце
Буйним співом колоситься...
І бринить навстріч світанню,
Вам назустріч, добрі люди,
Пісня широго кохання,
Що тривожить юні груди.

СОНЯШНИКИ в сонці,
В росяних краплинах.
Тягнеться до сонця
Дорога людина.
Тягнеться до сонця
Ручками малими,
Ручками малими.
Карими очима
Карими очима —
Чисто, як у мами,
Що тримає сина
Юними руками.

Світанок

Я встану рано, до світання,
Нестримну радість несучи
Полям широким, де в тумані
Блакитносіра далечіні.
Збіжу в долину, щоб уміться,
Щоб спрагле тіло остидити.
Розіб'ю дзеркало криниці,
Нап'юсь джерельної води.
Мала криничка — в ній і мілко,
І видно грудочки землі,
Але вода така є тільки
в моєму рідному селі.

Колискова

Ти на колінах у мене заскула,
Перетомившись за день,
Тихо, щоб навіть крізь сон
не почула,

Я заспіваю пісень.
Снів не жени,
Міцно засни,
Квітко моєї весни.
Тиша усе навколо полонила,
Ніжна, пахуча теплинъ.
Люлечки-люлі, засни моя мила.
В мрійливий спокій полиня.
Снів не жени,
Міцно засни,
Квітко моєї весни.

РВЕТЬСЯ МОРЕ, СТОГНЕ МОРЕ...

Рветься море, стогне море,
І кричить розпачно вітер,
Чорні хвили, наче гори,
В берег б'ють несамовито.
Що ж ви думаете — море
Тільки горде і бурхливе?
Є і в моря чорне горе,
Що зміняє дні щасливі.

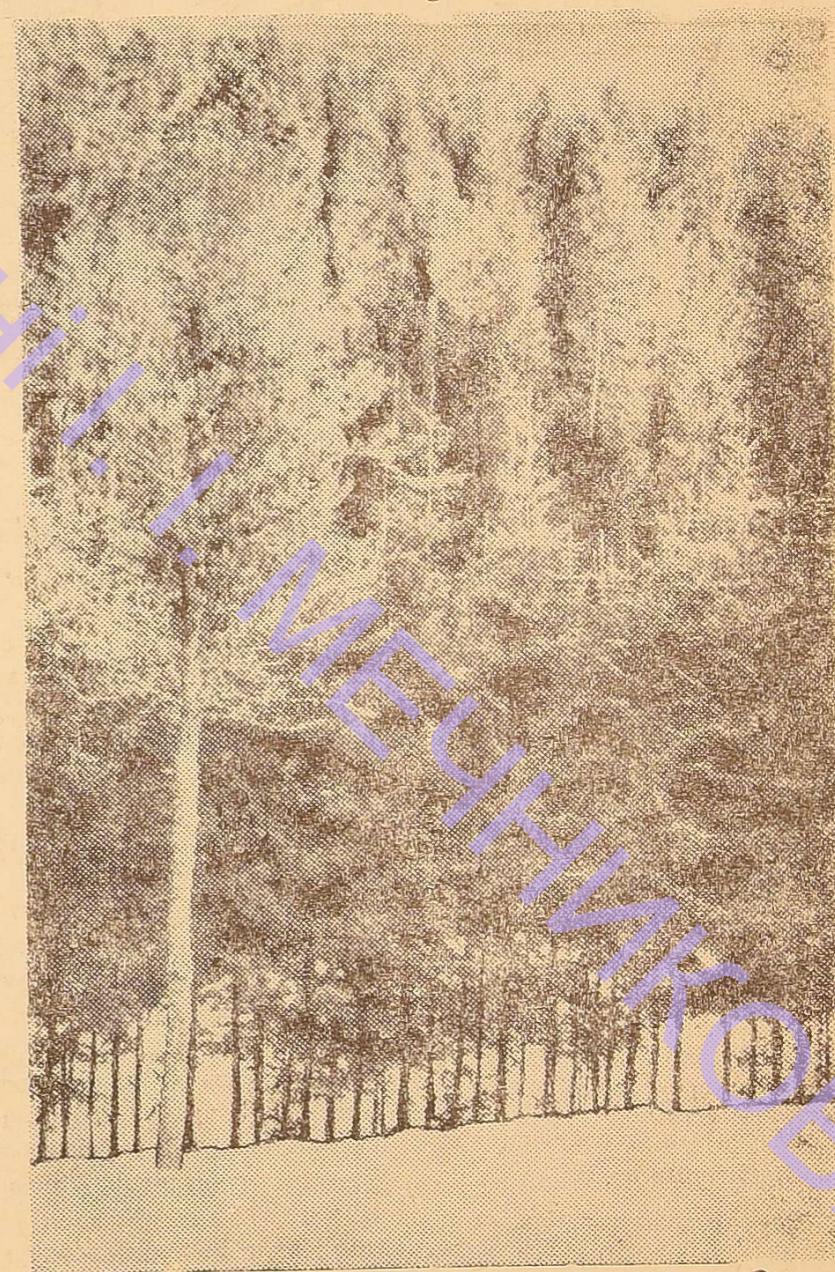
В темній ніч, повне шалу,
Море буде зло ридати.
Не ходіть тоді на скали
Ви на нього споглядати.
Вранці буде тихий шерех,
Буде ясно і прозоро.
А тепер не йдіть на берег,
Лайте виплакатись морю!

Ровесникам

Вже давно забулась новизна,
Геройчний тон в газетах зник.
Скорі саме слово «цілина»
Перейде в запилений словник.
Тут звичайне небо угорі,
В далину — звичайний битий
шлях.
І прості селяни-трударі
Урожай збирать на полях.
Тільки нам, ровесники мої,
Будуть снитись запахи ріллі,
Перших днів напружені бої,
Перший піт із кров'ю на чолі.
І гаряче слово «цілина»
Все життя будитиме серія
Тим, хто відчував себе сповна
Гідним зватись іменем біця.

**

— Гаття-я! Гаття-я! Гаття-я!
Лиш рілля під копитами
рветься...
Озовися ж ти, земле моя,
Розтривож мені спогадом серце.
Ми сьогодні одгрузимо хліб,
Розпряжемо коней опівночі.
За десятки розбурханіх діб
Будем спати, хто скільки захоче.
На світанку розбудить мене
Ніжним запахом зоране поле.
Ні, до старості літ не мине
Мого серця
схвилювана доля,
Не мине, не пройде віддалі,
У найтяжчі хвилини не кине
Без Дніпра, без моєї землі,
Без широких полів України.

«На моїй землі».

Редактор В. В. ФАЩЕНКО.

